
• • • • •

Milieurekeningen 2005

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee deze publicatie is samengesteld, staan er enkele onjuistheden in.

In de samenvatting op blz. 5 is een cijfer niet juist vermeld. De emissies in de luchtvaartsector zijn in de laatste tien jaar met 34 procent gestegen, en niet met 41 procent.

In de Engelse samenvatting op blz. 8. in de tabel met kerncijfers zijn de eerste twee regels van de voorkolom omgedraaid. De cijfers achter het kopje Domestic Product (gross, market prices, price level 2000) horen achter het kopje Domestic Product (gross, market prices) en andersom.

Onze excuses hiervoor. De juiste bladzijden 5 en 8 gaan hierbij.

Samenvatting

De toestand van het milieu wordt sterk beïnvloed door economische ontwikkelingen. In de *Milieurekeningen*, een satellietrekening van de Nationale rekeningen, wordt de relatie tussen de economie en het milieu beschreven. Omdat de milieurekeningen consistent zijn met de concepten van de Nationale rekeningen, zijn vergelijkingen tussen economische sectoren binnen een economie, maar ook tussen verschillende landen mogelijk. Bovendien is een directe vergelijking mogelijk tussen de monetaire en fysieke stromen van het milieu-economische systeem. De cijfers uit de milieurekeningen dragen bij aan een heldere uiteenzetting van de relatie tussen economische activiteiten en de daaraan gekoppelde externe effecten voor het milieu. In deze publicatie worden de uitkomsten van de door het CBS ontwikkelde Nederlandse milieurekeningen gepresenteerd.

In de afgelopen 10 jaar is de milieudruk, gemeten als de omvang van emissies van schadelijke stoffen veroorzaakt door Nederlandse economische activiteiten, afgenomen. Alleen de uitstoot van broeikasgassen is stabiel gebleven. De economie is in deze periode echter met ruim 25 procent gegroeid, waardoor er voor alle milieuthema's gesproken kan worden van een ont koppeling tussen economische groei en milieudruk (figuur A). De ont koppeling is vooral een gevolg van de vergroting van de milieuefficiëntie van het productieproces bij bedrijven. Over het algemeen is ook de milieudruk veroorzaakt door huishoudens afgenomen, ondanks een stijging in de consumptieve bestedingen. Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste uitkomsten van de verschillende milieurekeningen.

Energie: De Nederlandse economie is voor zijn energie afhankelijk van het buitenland. In 2003 werd 67 procent van alle energie nodig voor het netto energieverbruik door Nederlandse economie geïmporteerd. De grootste netto energieverbruikers zijn de basischemie, energiebedrijven, en de huishoudens. Huishoudens betalen de hoogste prijs voor energie, namelijk drie keer zoveel als in de industrie. De energie-intensiteit, gemeten als het netto energieverbruik per euro gecreëerde toegevoegde waarde, is het hoogst in de basischemie, gevolgd door de luchtvaartsector en de aardolie-industrie.

Emissies naar lucht: In 2005 nam de emissie van broeikasgassen, volgens de definities van de Milieurekeningen, af met 0,8 procent ten opzichte van het voorafgaande jaar. Bij huishoudens, verantwoordelijk voor 16 procent van de broeikasemissies, nam de uitstoot met 2 procent toe. De uitstoot van broeikasgassen door Nederlandse vervoermiddelen is de laatste 10 jaar sterk gestegen. Met name in de luchtvaartsector zijn de emissies sterk gestegen (+ 34 procent). Wat betreft de emissies van verzurende stoffen zoals ammoniak zijn de vervoer- en landbouwsector elk met ongeveer een derde deel verantwoordelijk.

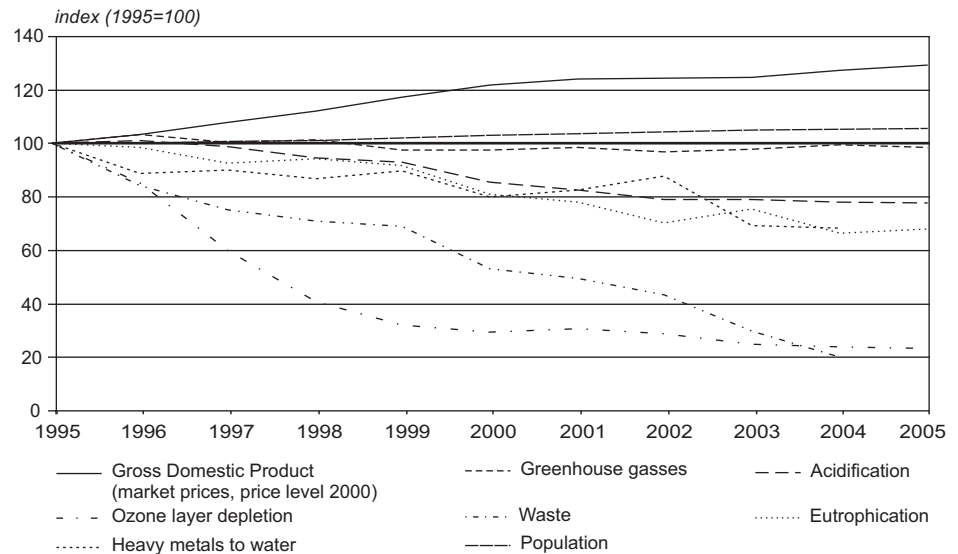
Emissies naar water: Voor alle clusters van bedrijfstakken is de emissie-intensiteit (emissies per eenheid toegevoegde waarde) van zware metalen naar water in de periode 1995–2004 afgenomen. In 2004 is de zware metalen emissie-intensiteit het hoogst voor de vervoersector. De landbouwsector heeft ondanks hun geringe bijdrage aan de toegevoegde waarde van Nederland (2 procent) een zeer groot aandeel in de emissie van nutriënten naar water (74 procent).

Afval: De vrijgekomen hoeveelheid afvalresiduen is vanaf 2001 niet langer gestegen. In de periode 1995-2004 is er een forse ont koppeling te zien tussen de economische groei en de hoeveelheid gestort afval. De afvalmissies toegerekend aan de finale vraagcategorieën is min of meer evenredig verdeeld over export, consumptie huishoudens en overheid, en investeringen.

sector. Agriculture has, despite a small contribution to total value added (2 percent), a very large share in the emissions of nutrients to water (74 percent).

Environmental goods and services sector: Environmental regulation and the need for a cleaner environment create employment and value added for the Dutch economy. In this publication, employment and value added of different industries and environmental domains inside the Environmental goods and services sector are quantified. The Environmental goods and services sector accounts for 1.4 percent of total employment in the Netherlands. The Environmental goods and services sector contributes 8 billion euro to value added, which is 1.9 percent of total value added in the Netherlands.

A. Development Gross Domestic Product, population and environmental indicators

Environmental Accounts, key figures

	Unit	1995	2000	2001	2002	2003	2004*	2005*
Domestic Product (gross, market prices)	mln euro	305,261	417,960	447,731	465,214	476,945	489,854	505,646
Domestic Product (gross, market prices, price level 2000)	mln euro	342,776	417,960	426,009	426,334	427,765	436,119	442,790
Value added (gross, basic prices)	mln euro	275,686	373,415	397,556	414,374	425,256	435,837	449,041
Value added (gross, basic prices, price level 2000)	mln euro	308,196	373,415	380,403	381,124	382,985	390,825	396,987
Value added Eco industries (gross, basic prices)	mln euro					8,008		
Final consumption expenditure households	mln euro	151,058	210,823	224,244	233,043	238,103	241,447	247,053
Final consumption expenditure households (price level 2000)	mln euro	170,120	210,823	214,674	216,664	216,269	217,641	219,137
Investments in fixed assets (gross)	mln euro	63,500	91,652	94,673	92,862	92,848	93,454	97,711
Labour input of employed persons	1,000 fte	5,774	6,534	6,636	6,620	6,547	6,453	6,433
Labour input of employed persons Eco industries	1,000 fte					93		
Population	1,000	15,460	15,922	16,043	16,147	16,223	16,276	16,316
Environmental costs ¹⁾	mln euro	1,209	1,531	1,587	1,636	1,623	1,569	.
Environmental investments ¹⁾	mln euro	426	417	418	422	295	385	.
Taxes	mln euro	70,835	99,060	107,285	111,281	110,177	113,773	124,141
Green taxes	mln euro	9,251	13,974	14,405	14,346	14,976	16,108	17,311
Environmental fees	mln euro	2,367	2,906	3,101	3,245	3,408	3,656	3,821
Greenhouse effect	mln kg CO ₂ -eq.	249,445	243,750	245,647	241,719	244,005	247,960	245,994
Ozonelayer depletion	1,000 kg CFC11-eq.	738	217	227	212	183	178	172
Acidification	mln kg Ac-eq.	326	279	270	258	258	255	254
Fine dust	mln kg	74	65	62	61	58	57	57
Eutrophication ²⁾	mln kg eutr-eq.	207	168	162	145	157	138	141
Waste	mln kg	9,110	4,854	4,520	3,956	2,705	1,830	.
Heavy metals to water ³⁾	1,000 kg eq.	217	174	179	190	150	148	.
Net domestic energy consumption	petajoules	.	.	.	.	3,518	.	.

Source: Environmental Accounts.

¹⁾ NACE 10–41, excl. NACE 36631 and 37 with more than 10 employees.

²⁾ Exclusive effluents.

³⁾ Exclusive effluents, and run off from agricultural land.

* Preliminary figures